

#### **40. međunarodna konferencija Okrugli stol o arhivima – CITRA 2007** Québec, Canada, 12.–17. studenoga 2007.

U organizaciji Međunarodnog arhivskog vijeća (ICA), Nacionalne knjižnice i arhiva Québeca (BAnQ) te Knjižnice i arhiva Kanade (LAC), održana je u Québecu, od 12. do 17. studenog 2007. 40. međunarodna konferencija okruglog stola o arhivima CITRA. Konferencija koja je okupila više od 200 sudionika iz 66 zemalja, održana je pod geslom *Suradivati zbog očuvanja različitosti* i posljednja je iz trogodišnjeg ciklusa nazvanog *Arhivi, različitost i globalizacija*, započetog 2005. konferencijom u Abu Dhabiju.

U tri predkonferencijska dana, od 9. do 11. studenog, uz registraciju sudionika održani su brojni sastanci organizatora, Izvršnog odbora CITRA-e, kao i sekcija Međunarodnog arhivskog vijeća.

Konferenciju su 12. studenog svečano otvorili Lisa Bissonnette, ravnateljica Nacionalne knjižnice i arhiva Québeca, Ian Wilson, knjižničar i arhivist Kanade te Mitsouki Kikuchi, podpredsjednik Međunarodnog arhivskog vijeća zadužen za CITRA-u. Svečanom otvaranju prethodilo je cjelodnevno predstavljanje rada i dosega arhivista Kanade i Québeca održano u dvije sesije pod zajedničkim nazivom *Upravljanje dokumentima tijela uprave*. Cilj ovog svojevrsnog seminara bio je sudionicima konferencije predstaviti, u teorijskom i praktičnom smislu, kanadski doprinos na ovom polju.

Službeni rad konferencije započeo je 13. studenog otvaranjem prve sesije pod nazivom *Strukovna teorija i praksa arhiva, knjižnica i muzeja na početku 21. stoljeća – sličnosti i razlike*. U okviru ove sesije održano je pet izlaganja. Prvo izlaganje *Arhivistička teorija i praksa* pripremili su Carol Couture, generalni direktor Arhiva u Nacionalnoj knjižnici i arhivu Québeca i Terry Cook, profesor Sveučilišta Manitoba, Kanada. U izlaganju je razmotrena unutarstrukovna suradnja i analiziran rast i razvoj arhivske struke te istražena evolucija arhivske teorije, principa i koncepta koje je ta ista struka iznjedrila. Izlaganje se naravno bavilo primjerom Kanade, ali su istaknute i moguće pouke koje bi se mogle iskoristiti u budućem međunarodnom repozicioniranju uloge arhiva. Slijedilo je izlaganje Sjoerda Koopmana, koordinatora strukovnih aktivnosti IFLA-e pod nazivom *Knjižničarska teorija i praksa*, u kojem su, osim rada IFLA-e, predstavljene osnovne smjernice razvoja knjižnica u 21. stoljeću. Ian Wilson i Lisa Bissonnette održali su izlaganje nazvano *Dva primjera suradnje knjižnica i arhiva* u kojem su prikazali inovativan pristup spajanja knjižnica i arhiva u jednu ustanovu, u čemu su Kanada i Québec na neki način pioniri. Prikazana su dva različita načina spajanja ovih ustanova, prvi koji je korišten u slučaju Knjižnice i arhiva Kanade, ustanove stvorene 2004., gdje su aktivnosti u potpunosti integrirane, i drugi, u slučaju Nacionalne knjižnice i arhiva Québeca nastale 2006. gdje se zadržala svojevrsna zasebnost ovih dviju struka, no one usko suraduju kroz višedisciplinarnе timove na ostvarenju zajedničkih projekata. Potpuno različito i iznenađujuće za većinu sudionika konferencije bilo je sljedeće izlaganje, *Primjer suradnje muzeja i arhiva* koje je održala Sina Ah Poe, tajnica Udruženja muzeja pacifičkih otoka. Prikazujući primjer Samoe, pacifičke otočne države u kojoj

je tek 1999. osnovan Muzej Samoe, a istovremeno započet projekt osnivanja Nacionalnog arhiva (koji do danas koristi kao spremište dvije prostorije u staroj vladinoj zgradi u Apii, ima jednog zaposlenog i ovisi o dobroj volji volontera), autorica je na temelju vlastitog iskustva istaknula osnovne i ujedno specifične potrebe muzeja i arhiva u ovakvim manjim sredinama te uvjete u kojima je potrebno razumijeti i uslužiti korisnike koji dolaze želeći koristiti javne dokumente. Posljednje izlaganje prve sesije pod nazivom *Suradnja arhiva, knjižnica i muzeja – uvjeti uspjeha* zajednički su pripremili Kjell Nilsson, direktor za međunarodne poslove Nacionalne knjižnice Švedske, Atakilty Assefa Asgedon, generalni direktor Nacionalnog arhiva i knjižnice Etiopije i Karel Velle, glavni arhivist Kraljevstva Belgije. Ovo izlaganje ujedno je bilo i uvod u debatu koja je slijedila na kraju sesije, a tijekom koje su, u vrlo živoj raspravi, sudionici ukazali na izuzetnu važnost suradnje arhiva s ostalim baštinskim ustanovama, ističući pri tom nužnost poštivanja ravnopravnosti ustanova.

Istog dana poslijepodne održana je druga sesija pod nazivom *Mogućnosti boljeg upravljanja informacijama: Suradnja arhiva i stvaratelja gradiva s područja državne uprave*. Prvo izlaganje *Spisovodstvo i modernizacija javnog sektora* održali su Martin de Boisdeffre, direktorica Arhiva Francuske i Gabriel Ramanantsovina, iz francuskog Ministarstva financija. Slijedila su izlaganja Michaela Kurtza, iz NARA-e (National Archives and Records Administration), SAD, pod nazivom *Reforma spisovodstva u federalnom okruženju: Partnerstvo NARA-e i federalnih agencija*, te izlaganje Sideka Jamila, direktora Nacionalnog arhiva Malezije, *Spisovodstvo i uprava*. Kroz izlaganja sudionici su upoznati s aktualnom praksom, projektima modernizacije spisovodstva i razinom suradnje arhivskih ustanova i upravnih tijela na tom polju, u navedenim zemljama koje u ovom slučaju predstavljaju i tri u potpunosti različita kontinenta.

Po završetku druge sesije, sudionici konferencije imali su mogućnost nastaviti rad u 10 diskusijskih grupa: *Interdisciplinarni pristup podučavanju arhivistike na sveučilištima*, *Dugoročno čuvanje digitalnih zapisa*, *Privatni arhivi ili arhivsko gradivo u muzejima i knjižnicama*, *Zaštita u slučaju prirodnih nepogoda ili nesreća*, *Projekt Archipaedia*, *Besplatan arhivski software: ICA/AtoM Projekt*, *Koje arhivske sadržaje sadržaje odabrati za Svjetsku digitalnu knjižnicu?*, *Prilagodavanje PIAF-a (Međunarodni portal frankofonih arhiva) drugim jezičnim područjima* i *Stručne kompetencije arhivista današnjice*.

Sljedećeg dana održana je treća sesija nazvana *Budućnost međunarodne suradnje arhiva, knjižnica i muzeja*. Prvo izlaganje *Svjetska digitalna knjižnica*, održao je John Van Oudenaren iz Kongresne knjižnice, SAD, te predstavio ovaj projekt započet 2005. upravo od strane Kongresne knjižnice. Cilj projekta<sup>2</sup> je stvoriti digitalno spremište važnih djela predstavnika kultura čitavog svijeta, pri čemu digitalizacija obuhvaća i jedinstvene i rijetke dokumente uključujući rukopise, karte, rara, notne zapise, zvukovne i filmske zapise, fotografije, nacрте i drugo, koji će biti on-line i bez troška dostupni putem višejezičnog sučelja. Prototip projekta predstavljen je u listopadu 2007. na Generalnoj skupštini UNESCO-a, dok bi prvi sadržaji trebali biti

<sup>2</sup> <http://www.worlddigitallibrary.org>

dostupni javnosti krajem 2008. Slijedilo je izlaganje *Europska digitalna knjižnica* koje je održao Perry Moree, direktor financija i korporativnih usluga Nacionalne knjižnice Nizozemske, koja je ovaj projekt započela 2006. na zahtjev Europske komisije. Predstavljajući projekt<sup>3</sup> u koji su osim knjižnica uključeni također arhivi kao i muzeji, Moree je istaknuo prednosti ali i ograničenja koja je ovaj projekt iskusio. Treće, posljednje izlaganje održali su Gérard Ermisse, predsjednik Međunarodnog udruženja frankofonih arhiva i Papa Momar Diop, direktor Arhiva Senegala, pod nazivom *PIAF ili uspješan ishod projekta međunarodne suradnja*. Gérard Ermisse, jedan od osnivača ovog portala, predstavio je same početke ovog projekta, faze njegovog razvoja te različite strane ovog novog strukovnog alata koji je stvaran u razdoblju od 2001. do 2005. Sam projekt nastao je kao odgovor na aktivnosti ICA-e usmjerene anglofonij zajednici, no ipak više kao sredstvo prevladavanja nedostatka adekvatne arhivističke izobrazbe koji zemlje i sjevera i juga često ističu. Cilj je portala<sup>4</sup> pridonijeti razvoju arhiva i arhivske znanosti širom svijeta, te je on nastavio razvijati se i nakon što je službeno lansiran u studenom 2005. na Svjetskom samitu o informacijskom društvu, održanom u Tunisu. Koautor izlaganja, Papa Momar Diop se osvrnuo na poteškoće u obrazovanju arhivista frankofonih zemalja zapadne Afrike, te prednosti ovakvog alata baziranog na Internetu i informacijskim tehnologijama, koji je omogućio reduciranje fizičkih udaljenosti i prevladavanje ekonomskih i administrativnih zapreka koje otežavaju frankofonim zemljama Afrike jačanje njihovih kapaciteta u ovom području.

Po završetku treće sesije, nastavljen je rad diskusijskih grupa započet prethodnog dana, a nacionalni arhivisti zemalja sudionica konferencije započeli su svoj dvodnevni sastanak. Na kraju dana svi su sudionici konferencije ponovno okupljeni u potpuno drugačijem ambijentu i ponešto ležernijoj atmosferi, na kanadskoj večeri organiziranoj u tipičnoj kolibi na »farmi« javora.

U četvrtak, 15. studenoga, nakon završetka sastanka nacionalnih arhivista, započela je posljednja, plenarna sjednica na kojoj su razmotreni i pripremljeni zaključci diskusijskih grupa te rezolucija ovogodišnje konferencije. Istog dana poslijepodne započela je dvodnevna, godišnja skupština Međunarodnog arhivskog vijeća. Nakon verifikacije kvoruma, pozdravnog govora predsjednika Međunarodnog arhivskog vijeća Lorenza Mikoletzkog i prihvaćanja dnevnog reda, predstavljani su novoizabrani članovi Izvršnog odbora, te prihvaćen zapisnik skupštine održane u Curaçauu, u listopadu 2006. U nastavku su podnesena i prihvaćena izvješća o radu Vijeća u razdoblju 2006.-2007., te predstavljani rezultati natječaja za novog generalnog tajnika Vijeća. Od srpnja 2008. na tom će mjestu Joana van Albadu koji odlazi u mirovinu, zamijeniti David Leitch, koji od 2006. obnaša više funkcija u Sekretarijatu Međunarodnog arhivskog vijeća. Slijedilo je predstavljanje amandmana na Statut donesen 2004. kao i izmjene u izbornoj proceduri, a na kraju prvog dana sjednice raspravljano je o strategiji i prioritetima rada Vijeća u razdoblju 2008.-2012. koji će biti utvrđeni na idućoj Generalnoj skuštini u srpnju 2008. Godišnje skupština je

---

<sup>3</sup> <http://www.theeuropeanlibrary.org>

<sup>4</sup> <http://www.piaf-archives.org>

nastavila svoj rad u petak, 16. studenoga, i to usvajanjem novog načina određivanja godišnjih članarina za članove Vijeća i prihvaćanjem budžeta za 2008. Utvrđeni su datumi i mjesta održavanja sljedećih godišnjih skupština u razdoblju do 2010., a zatim je predstavljen domaćin 17. međunarodnog arhivističkog kongresa koji će se od 19. do 25. kolovoza 2012. održati u Brisbaneu, Australija.

U nastavku je prihvaćen prijedlog Sekretarijata Vijeća, te je utvrđen Međunarodni arhivski dan koji će se obilježavati 9. lipnja svake godine, u spomen na dan kada je 1948. osnovano Međunarodno arhivsko vijeće. Tako će proslava 1. Međunarodnog arhivskog dana ujedno biti i proslava 60. obljetnice Vijeća.

Na kraju zasjedanja godišnje skupštine, delegati su prihvatili rezoluciju ovogodišnje konferencije koju donosimo u cijelosti.

## REZOLUCIJA

Nacionalni arhivisti, predsjednici nacionalnih strukovnih udruženja, izabrani i profesionalni dužnosnici Međunarodnog arhivskog vijeća, prilikom susreta u Québecu povodom 40. Međunarodne konferencije okruglog stola o arhivima (CI-TRA) donijeli su sljedeću rezoluciju:

### 1. Odnosi arhiva, knjižnica i muzeja

*Imajući u vidu nužnost što bolje suradnje baštinskih institucija i prednosti koje ona pruža na polju investicija, učinkovitosti troškova i kvalitete usluga namijenjenih korisnicima*

Zahtjevaju od Međunarodnog arhivskog vijeća da potiče arhivske ustanove i udruženja na suradnju s knjižnicama i muzejima te da pojača postojeće veze s IFLA-om i ICOM-om na zajedničkim područjima aktivnosti pritom poštujući specifičnosti zainteresiranih disciplina i ustanova.

### 2. Svjetska digitalna knjižnica

*S obzirom da Europska digitalna knjižnica promovirana od strane Europske Unije uključuje i arhive,*

*Imajući u vidu inicijativu Kongresne knjižnice (SAD) za univerzalnim pristupom multikulturalnoj dokumentarnoj baštini,*

Međunarodno arhivsko vijeće poziva rukovoditelje projekta Svjetska digitalna knjižnica:

- da uzmu u obzir arhive kao sastavni dio svjetske dokumentarne baštine,
- da prednost daju arhivskim fondovima upisanim u UNESCO-ov Registar svjetske memorije.

### 3. Arhivsko gradivo u knjižnicama i muzejima

Ističu nužnost upravljanja tim fondovima u skladu s arhivskom praksom i normama.

### 4. Prodaja privatnog arhivskog gradiva

*Zabrinuti povećanjem tržišne vrijednosti dokumenata velike baštinske vrijednosti te rastućeg zanimanja trgovaca za rukopise i arhivsko gradivo uopće,*

Potiču vlasnike tih dokumenata da im omoguće adekvatnu zaštitu i dostupnost uključujući, gdje je to neophodno, i njihovo preuzimanje u arhivske ustanove.

#### 5. Kompetencije

*Imajući u vidu da je suradnja spisovoditelja i arhivskih stručnjaka, knjižničara i muzealaca nužnost 21. stoljeća, moramo razumjeti točan identitet svake od ovih profesija,*

*Smatrajući kako snažna struka mora imati jasno utvrđene osnovne kompetencije,*

Potiču strukovna udruženja i arhivske ustanove svih zemalja na razvoj vlastitih modela kompetencija,

Potiču radnu grupu, nedavno oformljenu od strane ICA/SPA, EURBICA i ARMA International, da nastavi rad na definiranju skupa osnovnih kompetencija stručnog arhivskog osoblja.

#### 6. Zaštita arhivskoga gradiva u slučaju nepogoda i nesreća

*Duboko zabrinuti zbog opasnosti gubitka jedinstvenih i nezamjenjivih zapisa kao posljedice prirodnih nepogoda i nesreća koje može prouzročiti čovjek,*

*Smatrajući da, u mnogim zemljama, postojeće zakonodavstvo ne pruža jasnu strategiju obnove zapisa i fondova nakon takvih nepogoda,*

Zahtjevaju od Međunarodnog arhivskog vijeća da podrži zemlje članice u stvaranju pravnog okvira i politike zaštite tih zapisa unutar ili izvan njihovih štovanih područja nadležnosti,

Potiču arhive u razvijanju i primjeni strategija i postupaka osiguravanja adekvatne zaštite tih zapisa uključujući zamjenska sredstva kao mikrofilm, digitalizacija i dr.

#### 7. Mjere zaštite od krađa

*S obzirom na povećanje tržišne vrijednosti arhivskih dokumenata i povećanje rizika od krađa koje se događaju unutar arhivskih službi te u čitaonicama,*

Zahtjevaju od Međunarodnog arhivskog vijeća:

- da osnuje radnu grupu koja će razmatrati pitanja sigurnosti te poticati razvoj sličnih projekata unutar ovog područja, u suradnji sa svim zainteresiranim strukama, uključujući IFLA-u i ICOM,
- da surađuje s knjižnicama, muzejima, galerijama i drugim relevantnim institucijama na izradi normi dobre prakse koje će biti namijenjene prevenciji krađa arhivskoga gradiva,
- da surađuje s nacionalnim i međunarodnim organizacijama i projektima čiji je cilj prevencija krađa arhivskoga gradiva,
- da ukaže vladama, kao i pravosudnim službama i policiji, da je krađa arhivskoga gradiva jednako ozbiljan problem kakav je npr. krađa umjetničkih djela.

#### 8. Dugoročna zaštita digitalnih zapisa

*S obzirom da digitalni zapisi postaju svakidašnjica u javnom i privatnom sektoru te imajući u vidu potrebu osiguravanje dugoročnog čuvanja ovih zapisa,*

Požuruju stvaratelje ovakvih zapisa, kao i proizvođače nosača digitalnih zapisa da se priključe Međunarodnom arhivskom vijeću u zajedničkom pronalaženju rješenja.

#### 9. Opća deklaracija o arhivima

*Imajući u vidu važnost inicijative koja je dovela do stvaranja i objave Kvibeške deklaracije o arhivima (Québec Declaration on Archives),*

Predlažu Međunarodnom arhivskom vijeću da ovlasti svoju Sekciju strukovnih udruženja pripremiti Opću deklaraciju o arhivima koja će slijediti ovaj model.

#### 10. Zahvale

Zahvaljuje svim predavačima na njihovom kvalitetnom doprinosu kao i svim delegatima koji su aktivno sudjelovali u debatama i radu diskusijskih grupa.

Posebna zahvala se upućuje vodstvu Knjižnice i arhiva Kanade, Nacionalne knjižnice i arhiva Québeca i njihovim zaposlenicima, na odličnoj organizaciji konferencije, njihovom srdačnom prijemu i gostoljubivosti.

*Ivana Prgin*